

Kansalliset tietovarannot ja arkistointi -työryhmä

Aika: 26.5.2023 klo 8.30–11.30
Paikka: STM, Meritullinkatu 8 (Teams)

Osallistujat: Teppo Lehtinen, YM, puheenjohtaja
Mikko Eräkaski, Kansallisarkisto, varapuheenjohtaja
Minna-Liisa Mäkiranta, Kansallisarkisto, sihteeri, etänä

Jäsenet:

Tommi Oikarinen, Tiedonhallintalautakunta
Reko Etelävuori, Kansallisarkisto
Heli Hänninen, Kuntaliitto, etänä
Sebastian Hielm, MMM, poissa 9.30-10.30
Iivari Huhta, OM
Jukka Kohtanen, Opetushallitus, poissa 9-10.
Kaisa Karvonen, Opetushallitus
Kalervo Koskimies, OKM, etänä
Kalle Ohtonen, Ruokavirasto
Riina Muurila, SM, etänä
Anna Sandberg, STM
Heikki Talkkari, VM
Jaakko Rastas, YM
Sanna-Leena Eskola, Oulun kaupunki
Anu Mutanen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, etänä

Poissa:

Tiina Vuolteenaho, Ruokavirasto, (varajäsen Pekka Häyhä)
Katri Klingberg, Ruokavirasto, (varajäsen Sari Jääliñoja)
Matti Savolainen, SM, (varajäsen Teemu Luukko)
Maarit Kivelä, Opetushallitus, (varajäsen Johanna Räsänen)
Aki Hietanen, OM

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 8.35.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Nykytilan analyysi

Todettiin, että lainsäädännön nykytila viimeistellään tulevalla viikolla.
Käsiteltiin tietovarantokohtaiset kuvaukset.

KOSKI

Haasteet ja kehittämissuositukset on nyt kirjoitettu ensisijaisesti Opetushallituksen näkökulmasta ja siitä lähtökohdasta, että arkistointi tapahtuu KOSKI-tietovarannosta. Pohdittavana kysymyksenä on tietojen alkuperäisyys, oikeellisuus (virheiden korjaaminen arkistossa) sekä tulkinta mitä laissa tarkoitetaan pysyvällä säilyttämisellä. Lisäksi tietovarantoon on tallennettu tietoja suostumuksella ja suostumuksen voi peruuttaa milloin vain. Suostumuksen osoittava asiakirja sen sijaan on pysyvästi säilytettävä. Näiden arkistointi on ongelmallista. Ahvenanmaalla toimivat koulutuksenjärjestäjät eivät tässä vaiheessa ole mukana KOSKI-tietovarannossa, mutta ovat olleet siitä kiinnostuneita. Mukaantulo edellyttäisi sopimista arkistoinnista. Lisäksi selvittävää vielä tiedon hyödyntämiseen liittyviä kysymyksiä Kansallisarkistoon siirtämisen jälkeen.

Varda

Alkuvaiheessa tallennetuissa tiedoissa on jonkin verran virheitä. Lisäksi pohdittavana tietojen alkuperäisyys ja oikeellisuus.

Keskusteltiin arkistoidun tiedon säilyttämisen ja käytön periaatteista Kansallisarkistossa. Alkuperäisen käytön tarpeet ovat erilaisia OPH:ssa sekä koulutuksenjärjestäjillä. Koulutuksenjärjestäjillä käyttötarpeet voivat olla hyvinkin pitkiä ja myös tiedon korjaustarpeita voi olla pitkään. Muutostarpeet ovat ehkä kriittisin haaste arkistoinnin näkökulmasta. Arkistoitavien tietojen täytyy olla staattisia. Tietosuoja-asetus mahdollistaa poikkeamisen henkilötietojen korjausveloitteesta arkistovaiheessa. Todettiin, että tämä rajoittaa arkistosiirtojen hyödyntämistä säilyttämisen vaiheessa.

Keskusteltiin myös Ahvenanmaan tilanteesta ja todettiin, että tietoaineistojen siirtämisestä mantereelle tulee sopia Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa. Tästä voisi pyrkiä luomaan mallin, jonka pohjalta keskusteluja käytäisiin kunkin tietovarannon osalta.

KANTA

Lainsäädäntöä ollaan parhaillaan uudistamassa ja tekemässä uutta seulontaesitystä. Alustavien näkemysten mukaan aineisto on kattavasti tutkimuksellisesti arvokasta. Aineistomäärä on terveydenhuollossa valtava, noin 600 miljoonaa asiakirjaa vuodessa. Kanta-palveluissa olevat asiakirjat ovat alkuperäisiä, vaikka vastaavat tiedot tallennetaan myös palvelunjärjestäjien tietojärjestelmiin. Tällä hetkellä pohdittavana on, miten arkistointi Kannasta toteutetaan, arkistoidaanko ns. alkuperäiset asiakirjat vai tuotetaanko arkistoon jonkinlaista jalostetumpaa tietoa. Asiakasasiakirjalaissa on säädetty pysyvästä salassapidosta, joka vaikuttaa myös arkistokäyttöön.

Todettiin, että Kanta-palveluissa tiedonhallinta sekä vastuunjako on määritelty perustellusti ja hyvin.

YLVA

Todettiin, että YLVAa koskevat sisällöt siirretään liitteeksi.

Ryhti

Haasteena on erittäin pitkät säilytysajat, joka vaikuttaa arkistoinnin ratkaisuihin. Tulee vielä selkeyttää Ryhdin tietojen suhdetta kunnissa säilytettävään tietoon, ettei päädytä päällekkäiseen säilyttämiseen. Ryhdissä ei ole kaikki kaavoitukseen ja rakennusvalvontaan liittyvä tieto. Lisäksi tiedot ovat jatkuvasti päivittyviä. Yhtenä haasteena ovat paikkatietoon ja mallinnuksiin liittyvät tiedostomuodot, jotka poikkeavat tällä hetkellä arkistointiin sopivista tiedostomuodoista.

Keskusteltiin päällekkäisen arkistoinnin haasteista erityisesti kaavoituksessa, jossa toimielinkäsittelyt ja jatkuvat muutokset aiheuttavat päällekkäistä säilyttämistä ja arkistointia jo kunnassakin. Todettiin että pitkät säilytysajat ja käyttötarpeet ovat yhdistävä tekijä muuten erilaisille tietovarannoille. Siltä osin haasteet ovat samat. Säilytysvaiheen ja arkistovaiheen siirtymä on käytännössä liukuva. Oleellisin tekijä on kuitenkin tiedon laatu, joka mahdollistaa sen käytön myöhemmässä vaiheessa.

VATI

Merkittävä haaste kehittämiselle on asiankäsittelyn ominaisuuksien puute VATI-tietojärjestelmässä. Tarkoituksena on alun perin ollut tuottaa kopiotietovaranto, joka on pikkuhiljaa kehittynyt sisältämään sähköistä asiointia ja asiakirjojen tuotantoa.

Keskusteltiin yleislainsäädännön asettamasta kehikosta. Yleislainsäädäntö ei ota kantaa tietovarantoihin kuin hyvin yleisellä tasolla. Tarvittaisiin keskitettyä ohjausta periaatteista, miten tietovarannoista tulee erityislainsäädännössä säätää. Oleellista on, ettei yleislainsäädäntö myöskään estä määrittelemästä vastuita tavoitetilassa kuvatulla tavalla.

Todettiin että nykytilan loppuun tuotetaan lyhyt analyysi kuvauksissa esille nousseista haasteista.

4. Tavoitetila

Käytiin läpi Tavoitetilaan muotoillut keskeiset tavoitteet, näistä ei syntynyt enää keskustelua.

5. Kehittämis ehdotukset tavoitetilan saavuttamiseksi

Keskusteltiin muotoiluehdotuksista ja todettiin, että huomioidaan tavoitteiden muotoiluissa ja linjauksissa tarkoituksenmukaisuus.

Kohdassa "Tietovarannosta vastuullisen tahon tulee kuvata ja suunnitella tiedon koko elinkaari yhdessä muiden tietoaineistoista vastaavien tahojen, kuten kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa", keskusteltiin muutosvaikutusten arvioinnista yhtenä kehittämisen työkaluna. Todettiin, että tiedonhallintalakiin olisi arkistolain uudistamisen yhteydessä mahdollisuus ehdottaa korjausta siltä osin, että muutosvaikutusten arvioinnissa arvioitaisiin myös vaikutuksia arkistointiin. Lisäksi tähän kohtaan sisällytetään kohdassa 3 keskusteltu ohjeistuksen tuottaminen siitä, miten tietovarantojen vastuista tulisi säätää erityislainsäädännössä.

Keskusteltiin pitäisikö loppuraporttiin ottaa mukaan arviointia voimavaroista, jota keskitettyjen tietovarantojen ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää. Todettiin, ettei resurssitarpeen arviointi ole tässä kohtaa välttämätöntä. Lähtökohtaisesti voimavaroja tulisi käsitellä julkisen hallinnon yhteisinä.

6. Tiekartta ml. pilotointi

Tiekartta kirjoitetaan muotoon Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset, ks. kohta 7

7. Sopiminen jatkotoimista

Loppuraportti luovutetaan OKM:lle, mutta osa kehittämis ehdotuksista on osoitettava muille tahoille, esim. VM:lle, jolloin ministeriö voisi viedä niitä eteenpäin. OKM:lle tulisi osoittaa ensisijaisesti arkistointivelvollisuuteen liittyvät seikat.

Tiekarttaan tarvitaan kytkös yleiseen digitalisaation edistämiseen ja DigiKompassiin. Tiivistetään tiekarttaan etenemisjärjestys, viitataan kehittämis ehdotuksiin ja esitellään pilotit, joissa osaa kehittämis ehdotuksista edistetään. Esitetään, että jatkotyö piloteissa projektoidaan.

Jäljellä olevat tehtävät:

- Kehittämis ehdotukset tiivistelmään
- Nykytilan tekstin viimeistelyt
- Nykytilan päätteeksi tiivis analyysi haasteista
- YLVA liitteeksi
- Tavoitetilan ja kehittämis ehdotusten muotoilut
- Yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset (korvaa tiekartan)
- Pilottien viimeistely, VATI mukaan
- oikoluku

Työryhmän työn päättäminen

Loppuraportti pyritään saamaan valmiiksi 6.6. työryhmälle kommentoitavaksi.

Muotoiluehdotukset ja kommentit 12.6. aamupäivällä, viimeistellyn loppuraportin hyväksyminen työryhmässä sähköpostitse 16.6. Eriävät mielipiteet sähköpostitse.

Todettiin, että ehdotetaan alkusyksyyn (elo-syyskuulle) webinaaria, jossa loppuraportin sisältöä ja kehittämissuhteita esiteltäisiin.

8. Muut asiat

Ei ollut muita asioita

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.